

Nr 63.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anvisande av medel för anskaffande av en motorpatrullbåt för tullbevakningen i Stockholm; given Stockholms slott den 4 februari 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

H. S. Tamm.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 februari 1921.

Närvarande:

Statsministern friherre DE GEER, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, TAMM, HANSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Tamm anförde:

Vid anmälan av frågorna rörande regleringen för år 1921 av utgifterna under tilläggsstatens till riksstaten sjunde huvudtitel hemställdes jag, under punkt 7, med åberopande av vad jag vid behandlingen av frågorna rörande regleringen för år 1922 av utgifterna under samma huvudtitel under punkt 19 anförte, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riks-

dagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, för anskaffning under år 1921 av viss materiel för tullverkets räkning å tilläggsstat för år 1921 beräkna ett förslagsanslag, högst 400,000 kronor. I detta belopp ingick, bland annat, kostnaden för anskaffning av en motorpatrullbåt för tullbevakningen i Stockholm.

För vad som föranlett denna min hemställan, i vad den avsåg beviljande av medel för sistberörda ändamål, ber jag få lämna följande närmare redogörelse.

*Äldre patrull-
båtar.*

Sedan tullbevakningsinspektionen i Stockholm den 10 januari 1884 hos generaltullstyrelsen gjort framställning om anskaffande för tullverkets räkning av en ångslup att av inspektionen disponeras för användning vid visitationer och patrulleringar inom Stockholms hamnområde, inköptes en dylik ångslup för ett pris av 4,000 kronor. Den sålunda anskaffade ångslupen angavs av nämnda inspektion i skrivelse till generaltullstyrelsen den 27 juli 1899 icke längre vara tjänlig för sitt ändamål, i anledning varav styrelsen den 6 december 1900 gick i författning om avslutande av kontrakt med visst varv om leverering av en ny för ifrågavarande tjänståtgärder mera lämpad ångslup för ett pris av 13,000 kronor. Denna ångslup har alltsedan början av sommaren 1901 varit i användning. Densamma har dock under berörda tid undergått ett flertal delvis ganska omfattande reparationer. Kostnaderna för dessa hava enligt från generaltullstyrelsens kameralbyrå under hand införskaffade upplysningar för åren 1918, 1919 och 1920 belöpt sig till respektive 4,655, 6,099 och 8,539 kronor.

*Skeppsmät-
ningsöver-
kontrollören.*

Före vidtagandet av en under år 1919 ifrågasatt reparation av den nu använda ångslupen anhöll tullbevakningsinspektionen hos skeppsmättningsöverkontrollören om dennes uttalande angående en dylik åtgärd. I sitt den 27 mars 1919 avgivna svar härå anförde skeppsmättningsöverkontrollören bland annat följande. I betraktande av den för användningen av ifrågavarande ångslup långa tiden, såväl under dygn som för år räknat, borde det vara förklarligt, att ångslupen vore jämförelsevis försliten, varom skeppsmättningsöverkontrollören ock ombord övertygat sig. I följd härav vore enligt hans förmenande att för framtiden förvänta årligt återkommande och alltmera omfattande reparationer, vilka säkerligen komme att ställa sig relativt kostsammare än anskaffning av ett nytt fartyg. Anskaffades ett nytt visitationsfartyg, borde detsamma vara av däckad typ dels med hänsyn till ökad sjösäkerhet, dels för underlättande av tilläggnigen till fartyg och ombordstigningen

därå, dels ock för undvikande av sidoskott och sidostötter, vilka eljest å öppet fartyg vore nödvändiga för uppbärande av tak.

Under åberopande av nu återgivna utlåtande ävensom av en del andra handlingar framhöll tullbevakningsinspektionen i Stockholm i skrivelse till generaltullstyrelsen den 8 april 1919, att, enligt vad verkställda undersökningar givit vid handen, för omförmälda ångslups framtida bestånd nöjaktig reparation av densamma syntes betinga en kostnad av 17,000 kronor, vartill komme omkring 3,000 kronor för önskvärd förlängning av slupen. Med hänsyn därtill hade chefen för inspektionen med vederbörande vid flottans station i Stockholm förhandlat om möjlig överlåtelse till tullverket av någon marinen tillhörig patrullbåt. Därvid hade emellertid framkommit, att en dylik överlåtelse icke läte sig genomföra, men att varvet vore lika villigt som skyldigt att åt tullverket förfärdiga en ny för sitt ändamål fullt lämplig visitationsslup. Inspektionen hemställde fördenskull om generaltullstyrelsens bemedling för införskaffande av ritningar och kostnadsförslag till en sådan slup från nämnda varv samt om avslutande av kontrakt med varvet angående slupens leverans, därest varvets blivande anbud antoges. I avvaktan å nybyggnaden av en dylik slup komme emellertid den dittills använda ångslupen att underkastas en del mindre omfattande reparationsarbeten, varigenom densamma ansåges bliva användbar ännu ett eller möjligen två år.

*Tull-
bevaknings-
inspektionen
i Stockholm
april 1919.*

Med anledning av vad sålunda framhållits anmodade generaltullstyrelsen den 14 maj 1919 skeppsmättningskontrollören i Stockholm att i samråd med chefen för tullbevakningsinspektionen därstädes verkställa och till styrelsen inkomma med utredning angående för ifrågavarande ändamål lämplig båttyp. Till följd härav insände bemälde skeppsmättningskontrollör den 8 november 1919 till styrelsen en av honom uppgjord skiss till en båt av avsett slag, med förmälan att han trott sig böra låta anstå med uppgörande av en tidsödande och kostbar fullständigare ritning och beskrivning å en dylik båt i avvaktan på styrelsens prövning, huruvida icke den för Stockholms tullbevakning avsedda patrullbåten borde utföras efter mönster av samt beställas samtidigt med och hos samma varv som en för Göteborgs tullbevakning erforderlig motsvarande båt, till vilken ritningar och beskrivning uppgjorts av förre professorn i skeppsbyggeri A. H. Lindfors enligt anmodan av generaltullstyrelsen den 15 juli 1919. En båt, byggd i nära överensstämmelse med sistberörda förslag, skulle enligt skeppsmättningskontrollörens liksom

*Skeppsmät-
ningskontrol-
lören i Stock-
holm.*

ock tullbevakningsinspektionens mening väl lämpa sig för användning även vid Stockholms tullbevakning.

*Varvschefen
i Stockholm.*

Det förändrade läge, vari frågan sålunda kommit, föranledde generaltullstyrelsen att i skrivelse den 3 februari 1920 till varvschefen vid flottans station i Stockholm anhålla om uppgörande av kostnadsförslag till byggande av två motorpatrullbåtar, avsedda för tullbevakningarna i nyssnämnda båda städer samt konstruerade och inredda i närmaste överensstämmelse med det av professor Lindfors uppgjorda förslag med vissa av därvarande tullbevakningsinspektioner förordade ändringar. I svarsskrivelse den 6 april 1920 meddelade varvschefen, att, efter de under nästföregående mars månad gällande materialpriser, kostnaden för båtarnas byggande vid varvet beräknats till omkring 110,000 kronor per båt. Samtidigt avgav emellertid varvschefen förslag till byggande av de ifrågasatta motorbåtarna med något förändrade dimensioner, varigenom kostnaden för desamma skulle ökas till 115,000 kronor per båt. Varvschefen förklarade vidare varvet vara i tillfälle åtaga sig båtarnas byggande med beräknad leveranstid till omkring sex månader från den dag, erforderlig materiel ankommit till varvet, under förutsättning att de för båtarna erforderliga motorerna befunne sig å varvet minst sex veckor innan båtarna skulle vara färdigställda.

*Generaltull-
styrelsen
augusti 1920.*

Sedan tullbevakningsinspektionerna i Göteborg och Stockholm i häröver den 14 och den 19 april 1920 avgivna infortrade utlåtanden tillstyrkt, att motorpatrullbåtarna måtte byggas i huvudsaklig överensstämmelse med det av varvschefen föreslagna senare alternativet, hemställde generaltullstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 31 augusti 1920, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att för byggande av två motorpatrullbåtar för tullbevakningarna i sagda städer anvisa för ändamålet erforderliga medel.

Nytt anbud.

Sedermera inkom emellertid till generaltullstyrelsen ett den 11 december 1920 dagtecknat, av en firma i Åbo avgivet anbud å leverans av en dåmera under byggnad varande heldäckad stålbåt, komplett utrustad och fritt levererad i Stockholm, till ett pris exklusive svensk införseltull av 50,000 kronor, vilken båt var till dimensioner ungefär liknande den av professor Lindfors föreslagna.

Över detta nya anbud avgavs, på anmodan, den 11 december 1920 yttrande av överinspektoren vid tullbevakningsinspektionen i Stockholm, som därvid ansåg sig, med avseende å nödvändigheten av att den för därvarande tullbevakning använda patrullbåt inom närmaste tiden ersattes med annan för ändamålet lämplig båt, böra tillstyrka inköp för samma tullbevaknings behov av den senast ifrågakomna motorbåten, beträffande vilken anbudsgivaren jämväl utfäst sig att låta verkställa ändringar i inredningen enligt överinspektorens anvisningar.

*Chefen för
tullbevak-
ning-inspek-
tionen i Stock-
holm december
1920*

Vad sålunda förekommit har föranlett generaltullstyrelsen att i skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 december 1920 hemställa om bemyndigande att i stället för den i förutberörda skrivelse till Kungl. Maj:t den 31 augusti 1920 föreslagna båten för tullbevakningen i Stockholm för en kostnad av högst 50,000 kronor, vartill komme tullavgift med 10 procent av båtens värde, inköpa omförmälda senast erbjudna båt, vilken enligt instrument över besiktning, som på styrelsens uppdrag i i Åbo förrättats av en av 1920 års kustbevakningssakkunniga såsom särskilt biträde anlitad motorbåtskonstruktör, till färdiga delar vore synnerligen väl och ansvarsfullt utförd. Såsom särskilda motiv för sin hemställan har styrelsen framhållit, dels att alltmer trängande behov gjorde sig gällande att inom den allra närmaste framtiden ersätta den vid Stockholms tullbevakning använda patrullbåten med annan för ändamålet lämplig sådan, vilket, därest det senast föreliggande anbudet antoges, skulle kunna ske inom två å tre månader efter antagandet, dels att priset på senast ifrågavarande båt avsevärt understeg av flottans varv uppgjort kostnadsförslag, dels ock slutligen att byggandet av en liknande båt å annat svenskt varv syntes enligt av nyssnämnda motorbåtskonstruktör verkställda, vid skrivelsen fogade kostnadsberäkningar komma att icke oväsentligt överstiga det nu föreliggande anbudet.

*Generaltull-
styrelsen de-
cember 1920.*

I detta sammanhang har generaltullstyrelsen upplyst, att styrelsen från förberörda firma i Åbo jämväl erhållit anbud å leverans av den för tullbevakningen i Göteborg avsedda patrullbåten till ett pris av 70,000 kronor, men att styrelsen ansett sig icke böra reflektera å detta anbud med hänsyn därtill, att såväl därvarande tullmyndigheter som merbermälde av styrelsen anlitade motorbåtskonstruktör funnit den sålunda erbjudna båten mindre lämplig inom Göteborgs hamnområde, vilket delvis låge mycket öppet för vind och sjö.

Vid granskning av handlingarna i detta ärende har jag kommit till den bestämda uppfattning, att anskaffandet av en ny patrullbåt för

*Departementis-
chefen.*

Stockholms tullbevakning icke längre kan utan allvarsamma olägenheter uppskjutas. Givetvis hade det varit önskligt, att den ifrågavarande båten kunnat anskaffas inom landet. Emellertid har jag icke ansett försvarligt att under nuvarande statsfinansiella förhållanden bortse från den kostnadsbesparing, som ett antagande av nyssberörda finska anbud skulle medföra, och som enligt av sakkunnig gjorda beräkningar skulle uppgå till ett avsevärt belopp. Jag vill vidare nämna, att enligt lämnade uppgifter allt järnmaterial, som ingår i den till inköp föreslagna båten, vilken har en längd av 15.5 meter och en största bredd av 3.25 meter samt är 1.06 meter djupgående ävensom äger en nettodräktighet, ej överstigande 40 registerton, är av svensk tillverkning. Härtill kommer, att den förevarande patrullbåten är behövlig inom den allra närmaste framtiden, och att det finska varvet kan för omhandlade båt, som är för ändamålet fullt lämplig och enligt fackmans utsago till redan färdiga delar synnerligen omsorgsfullt utförd, erbjuda en väsentligt kortare leveranstid än som annat varv skulle kunna åtaga sig. Av de sålunda anförda skälen har jag funnit mig böra biträda förslaget om inköp av meranämnda finska båt. Det avgivna anbudet gäller emellertid endast till utgången av innevarande februari månad, vadan frågan ej tål vidare uppskov.

I detta sammanhang vill jag meddela, att jag i fråga om den till Göteborgs tullbevakning behövlige patrullbåten, vilken lär på grund av de i Göteborgs hamn rådande naturförhållandena böra på särskilt sätt konstrueras, vidtagit åtgärder, i syfte att jämväl enskilda svenska varv måtte snarast möjligt beredas tillfälle att inkomma med anbud å byggande av densamma.

Förberörda finska anbud, vilket jag alltså förordar till antagande, slutar som nämnt å 50,000 kronor, vartill komma 10 procent å inköpssumman i svensk införseltull. Vissa smärre förändringar, som under arbetet med båtens fullbordande till äventyrs må finnas behövlige, kunna emellertid möjligen föranleda någon mindre kostnad, förslagsvis högst 5,000 kronor, utöver det betingade priset, vadan det belopp, som för ändamålet bör ställas till förfogande, torde böra beräknas till högst 60,000 kronor.

I anslutning till vad jag sålunda anført och under åberopande av den utredning, för vilken jag förut redogjort, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till bestridande av kostnaden för anskaffande av en motorpatrullbåt för tullbevakningen i Stockholm anvisa å *tilläggsstat* för år 1921 ett förslagsanslag, högst,..... kronor 60,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bil. litt... vid detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Martin Philipson.